

Kuća deda Brune - Jose Peraka

Stara kuća koje više nema, nalazila se u današnjoj ulici Matije Gupca, na desnoj strani, treća kuća od čoška sa Zimskom ulicom, nakon sadašnje kuće Hržina-Galik, tj. bila je u komšiluku gde sam odrastao. Svi su tu kuću pamtili kao kuću deda Brune, koji je bio Donauschnjaba i koji je pre rata u kući imao dućan sa špecerajom (kućnim potrepštinama). Deda Bruna i njegova žena imali su sina koji je kao oficir stradao u Drugom svetskom ratu, pa kad su ostali sami prihvatili su Josu Peraka i Maricu rođ.Paulić kao svoju decu, u dobroj nameri, kako bi i sebi i Perakovima osigurali mirniji život. Stara kuća kao i obično bila je građena uzduž placa, a osim dva prozora sa šalonima do ulice imala je i koliko pamtim vrata od dućana. Raspored u kući je takođe bio uobičajen kao u ostalom i u sviim starčevačkim starim kućama, ali je ova kuća zadržala otvoreni gonak sa stupovima, koji je bio za štignju (stepenicu) viši od avlije, a bio je patosan finom ciglom. Avlija je isto bila podeljena na dva dela tako da je u prednjoj, pored kuće, bila baštica s puno cveća, koje je uzgajala nina Marica. U avliju se ulazilo kroz kapidžik koji je bio malo dalje od same kuće i koji je bio dosta dubok, kao i debljina zida i bio je nadzidan. Kad god sam dolazio, meni je sve izgledalo, a i bilo je jako uredno. Razlog dolazaka u kuću Perakovih bio je to što su imali mali ručni prekrupar, tj. mali mlin za mlevenje žitarica, a koji je sigurno zaostao iz doba dok je deda Bruna imao dućan, jer je bio običaj da dućani naročito seoski, imaju i mašine za mlevenje maka, oraha, malu prekruparu i ostalo, kako bi pružili potpunu uslugu svojim mušterijama. Kad smo već sami mogli okretati točak od prekrupare, dobili bi pola ili puno vedro kukuruza ili već pomešanog zrnevlja žita, kukuruza i ječma i nosili kod Peraka da prekrupimo. Naročito je to bilo s proleća kad je bilo malih pilića, guščića i pačića, koje se hranilo prekrupom. Prekrupljivalo se i kroz čitavu godinu, jer je u većini familija bio običaj da se ujutro za doručak jede kulje i mleka, a brašno koje se dobilo ovakvim prekrupljivanjem nije bilo spaljeno jer brzina okretanja valjaka je bila mala pa nije dolazilo do pregrevavanja. Prekrupara je stajala pri kraju gonka ispred komare, sećam se bila je zeleno ofarbana, na četiri visoke drvene noge i gore je imao veliki drveni koš u koje se sipalo ono što će se mleti, a ispod valjaka bio je valov kroz koji je prekrupa polako curila u vedro. Kako mi deca baš nismo mogli to sami da napravimo uvek smo zvali nina Maricu da nam to istrese u koš, a ujedno i da nam uštимуje valjke kako bi dobili željenu prekrupu. Isto smo molili i nina Maricu da nam uštимуje i brzinu curenja zrna, jer je i u košu bio mehanizam s kojim se to moglo uštimovati. Kad je sve to nina Marica uštimovala odmah je i uzela s lončićem ušur zavisno od količine koju smo doneli da prekrupimo. Vrtili smo točak prekrupare, pa ovisno o finoći prekrupe išlo je brže ili sporije, a prekrupljivanje je trajalo duže ili kraće. Kad nam se žurilo okretali bi brže da brže budemo gotivi, ali tu je postojala opasnost da nas ručka ne udari po bradi i razbije zube. Tako se jednom dogodilo mojoj sestri Stanki, pa i dan danas ima ožiljak. Dok smo mleli pazili smo da nešto neprospemo i da iza sebe ostavimo čisto i uredno, kako nina Marica za nama ne bi morala još i da čisti, jer ona kao domaćica skoro uvek je bila kod kuće i brinula se o svemu. Čika Joso bio je majstor sarač tj. majstor za izradu konjske opreme i ostalih proizvoda od kože, a usput se pomalo bavio i poljoprivredom kao i svi Starčevci. Namera deda Brune bila je da se umesto dućana otvori saračka radnja, no kako državna politika iza Drugog svetskog rata baš nije podržavala privatnike i zanatske radnje tako je i kuća Bruna-Perak ostala samo kuća za stanovanje. U jednom periodu ipak je čika Joso otvorio privatnu saračku radnju, ali ne u svojoj kyći već kako smo rekli kod Piglera, na mestu gdje je danas Osnovna škola. Čika Joso i nina Marica imali su dvije ćerke. Jedna od njih je Roza, Gašina mama i jedna od unuka najpoznatijeg

Sećanja na stare kuće

Napisao Vinko Rukavina
petak, 03 avgust 2012 12:16

starčevačkog muzičara - Braca Nikole Pavlića.